

C-627/19. PPU. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2019. augusztus 22.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Rechtbank Amsterdam (Hollandia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. augusztus 22.

Kérelmező:

Openbaar Ministerie

Ellenérdekű fél:

ZB

Az alapeljárás tárgya

Az ügyész európai elfogatóparancs megvizsgálása iránti kérelme

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az EUMSZ 267. cikk szerinti jelen kérelem tárgyát azon követelmény alkalmazhatósága képezi, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozattal szemben jogorvoslatnak kell rendelkezésre állnia, ha az európai elfogatóparancs egy igazságügyi hatóság által hozott határozattal már kiszabott szabadságvesztés-büntetés végrehajtására irányul.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Ha az európai elfogatóparancs valamely bíró vagy bíróság végrehajtható határozatával kiszabott szabadságvesztés-büntetés végrehajtására irányul, és az európai elfogatóparancsot a kibocsátó tagállam igazságszolgáltatásában részt vevő ügyész bocsátotta ki, továbbá biztosított, hogy ezen ügyész az európai

elfogatóparancs kibocsátásával közvetlenül összefüggő feladatainak ellátása során függetlenül jár el, akkor annak a feltételnek is teljesülnie kell-e, hogy olyan jogorvoslati lehetőségnek kell rendelkezésre állnia az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozattal – különösen az ilyen határozat arányos jellegével – szemben, amely teljes mértékben megfelel a hatékony bírói jogvédelem követelményeinek?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

Az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB [tanácsi] kerethatározat (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.) 1. és 6. cikke

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

Az Overleveringswet (a személyek átadásáról szóló törvény) (Stb. 2004., 195.) 1. cikke

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 ZB-t 2019. május 3-án fogták el Hollandiában a brüsszeli ügyészség (Belgium) által 2019. árpilis 24-én kibocsátott európai elfogatóparancs alapján. Az európai elfogatóparancs a keresett személynek a Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (brüsszeli francia nyelvű elsőfokú bíróság, Belgium) 2019. február 7-i azon ítéletének végrehajtása céljából történő átadására irányul, amellyel egy 30 hónapos és egy egyéves szabadságvesztés-büntetésre ítélték a keresett személyt.
- 2 2019. május 3-án az ügyész az európai elfogatóparancs megvizsgálása iránti kérelmet terjesztett elő. Az eljárás során további kérdéseket intéztek a belga kibocsátó hatósághoz.
- 3 A kérdéseket annak megvizsgálása céljából tették fel, hogy az európai elfogatóparancs e hatóság általi kibocsátása megfelel-e az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) által a 2019. május 27-i OG és PI (lübecki és zwickauai ügyészség) ítéletben (C-508/18 és C-82/19 PPU, EU:C:2019:456) megfogalmazott követelményeknek.
- 4 A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint az említett ítéletből az következik, hogy valamely ügyész akkor tekinthető kibocsátó igazságügyi hatóságnak, ha részt vesz a kibocsátó tagállam igazságszolgáltatásában, függetlenül jár el, és az ügyész európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozatával szemben jogorvoslattal lehet élni.

Az alapeljárásban részt vevő felek alapvető érvei

- 5 Az ügyészség kérelmezőként – akárcsak a belga kibocsátó hatóság – azt az álláspontot képviseli, hogy az a követelmény, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozattal szemben jogorvoslatnak kell rendelkezésre állnia, nem alkalmazható a szabadságvesztés-büntetés végrehajtására irányuló európai elfogatóparancs esetében.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 6 A belga hatóságok által megküldött információk alapján a kérdést előterjesztő bíróság azt állapítja meg az ügyészség álláspontjával kapcsolatban, hogy egy belga ügyész részt vesz Belgium igazságszolgáltatásában, és függetlenül jár el; egy belga ügyész nincs kitéve azon kockázatnak, hogy valamely egyedi esetben közvetlenül vagy közvetetten utasításokat kaphat az igazságügyi minisztériumhoz hasonló végrehajtó hatalmi szervtől az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozat meghozatala keretében.
- 7 A belga ügyész tehát a fenti 4. pontban említett követelmények közül legalább az első kettőnek megfelel ahhoz, hogy a 2002/584 kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kibocsátó igazságügyi hatóságnak” lehessen tekinteni. E követelményeket az OG és PI ítélet 73. és 74. pontjában fogalmazta meg a Bíróság.
- 8 A belga hatóságok által szolgáltatott információk alapján azonban felmerül a kérdés, hogy az OG és PI ítélet 75. pontjában megfogalmazott azon feltétel, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó ügyészi határozatnak és különösen az ilyen határozat arányos jellegének olyan bírósági jogorvoslat alá rendelhetőnek kell lennie, amely teljes mértékben megfelel a hatékony bírói jogvédelem követelményeinek, akkor is alkalmazható-e, ha az európai elfogatóparancs szabadságvesztés-büntetés végrehajtására irányul.
- 9 A jogorvoslat előterjesztésének lehetőségére vonatkozó követelmény az OG és PI ítélet 75. pontjából következik. E pontban a következőket állapítja meg a Bíróság: „[e]mellett, amikor a kibocsátó tagállam joga az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó hatáskört az e tagállam igazságszolgáltatásában részt vevő olyan hatóságra bízza, amely maga nem valamely bíró vagy bíróság, az ilyen elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozatnak és különösen az ilyen határozat arányos jellegének az említett tagállamban olyan bírósági jogorvoslat alá rendelhetőnek kell lennie, amely teljes mértékben megfelel a hatékony bírói jogvédelem követelményeinek.”
- 10 Az „ilyen elfogatóparancs” kifejezés csak az „európai elfogatóparancsra” utalhat, és semmiképpen sem vonatkoztatható egy európai elfogatóparancstól eltérő elfogatóparancsra, különösen nem az európai elfogatóparancs alapját képező nemzeti elfogatóparancsra.

- 11 Az OG és PI ítélet 67. pontjában a Bíróság különbséget tesz az eljárási jogok és alapvető jogok védelmének két szintje között. Az első szintet a nemzeti elfogatóparancs kibocsátása során biztosított védelem, a második szintet pedig az európai elfogatóparancs kibocsátása során biztosított védelem képezi.
- 12 Az ügyész korábbi átadási ügyekben arra hivatkozott, hogy az OG és PI ítélet 75. pontja szerinti kritérium nem vehető figyelembe az ítélet 68. pontja miatt. Ez utóbbi pont szerint ugyanis elegendő, ha a védelem 68. pontban említett két szintje közül csak az egyiket hoznak a hatékony jogvédelem követelményeinek megfelelő határozatot.
- 13 Ahogyan az a 68. pontból kiderül, a védelem két szintje magában foglalja többek között, hogy a hatékony bírói jogvédelemhez kapcsolódó követelményeknek megfelelő határozatot hozzanak „legalább” a védelem egyik szintjén. Ez azt jelenti, hogy amikor az európai elfogatóparancsot az igazságszolgáltatásban részt vevő olyan hatóság bocsátja ki, amely nem valamely bíró vagy bíróság, a nemzeti elfogatóparancsot mindenképpen valamely bírónak vagy bíróságnak kell kibocsátania.
- 14 Az OG és PI ítélet 69. pontjában az alábbiakat állapítja meg a Bíróság ezzel kapcsolatban: „[e]bből következik, hogy amikor a kibocsátó tagállam az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó hatáskört az e tagállam igazságszolgáltatásában részt vevő olyan hatóságra bízta, amely nem valamely bíró vagy bíróság, a nemzeti bírósági határozatnak – mint amilyen a nemzeti elfogatóparancs – meg kell felelnie az ilyen követelményeknek.”
- 15 A fent említett 68. pontból ezért az a következtetés vonható le, hogy legalább a két szint egyikén bírónak vagy bíróságnak kell határozatot hoznia. A 69. pontban vázolthoz hasonló helyzetben a 70. pont szerint nemzeti szinten – mégpedig az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozat alapját képező nemzeti elfogatóparancs szintjén – biztosított a védelmi szint.
- 16 A fent említett ítélet 71. és 72. pontjából az következik, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátásáról határozatot hozó hatóság feladata a védelem második szintjének biztosítása, „még akkor is, ha ezen európai elfogatóparancs valamely bíró vagy bíróság által hozott nemzeti határozaton alapul”.
- 17 A védelem e második szintje keretében először is a kibocsátó igazságügyi hatóság az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozat meghozatala során „ne[m] [lehet] kitéve azon kockázatnak, hogy többek között a végrehajtó hatalomtól származó egyedi utasításnak van alávetve” (73. és 74. pont). Ha az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó hatáskör az igazságszolgáltatásban részt vevő olyan (teljes mértékben független) hatóságra van bízva, amely maga nem valamely bíró vagy bíróság, az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozatnak és különösen az ilyen határozat arányos jellegének ezenfelül (a 75. pont szóhasználatával „emellett”) olyan bírósági jogorvoslat alá rendelhetőnek kell lennie, amely teljes mértékben

megfelel a hatékony bírói jogvédelem követelményeinek, más szóval, valamely bíró vagy bíróság előtti eljárás tárgyává tehetőnek kell lennie.

- 18 A fent említett 68. pont szövegében semmi sem zárja ki – különösen nem a „legalább” szó – a 75. pontban említett követelmény érvényességét olyan esetben, amelyben a határozatot nemzeti szinten valamely bíró vagy bíróság hozza meg. A 68. cikk csak azt követeli meg, hogy valamely bíró vagy bíróság hozza meg a nemzeti határozatot, vagy bocsássa ki az európai elfogatóparancsot. Az első esetet illetően ezt a 75. pont azzal egészíti ki, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátásáról nem bírónak vagy bíróságnak minősülő hatóság által hozott határozattal szemben valamely bíró vagy bíróság előtt jogorvoslati lehetőségnek kell rendelkezésre állnia.
- 19 Az OG és PI ítélet 75. és 68. pontjának követelményei tehát egymással párhuzamosan állnak fenn.
- 20 Ez következik az OG és PI ítélettel egy napon hozott 2019. május 27-i PF (Litvánia főügyésze) ítéletből (C-509/18, EU:C:2019:457) is. Ezen ügyben a nemzeti elfogatóparancsot bíróság bocsátotta ki (az ítélet 22. és 54. pontja), Litvánia főügyésze ezenkívül részt vett Litvánia büntető igazságszolgáltatásában (42. pont), és biztosított volt a főügyész végrehajtó hatalomtól való függetlensége; a kérdést előterjesztő bíróságnak ennek ellenére meg kellett vizsgálnia, „hogy e főügyész európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozatai olyan kereset tárgyát képezhetik-e, amely teljes mértékben megfelel a hatékony bírói jogvédelemhez kapcsolódó követelményeknek” (56. pont).
- 21 Még ha a nemzeti elfogatóparancsot valamely bíró vagy bíróság bocsátotta is ki, az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozattal szemben jogorvoslati lehetőségnek kell rendelkezésre állnia valamely bíró vagy bíróság előtt, ha e határozatot nem bírónak vagy bíróságnak minősülő hatóság hozta meg. E kérdést egyszer már „éclairének” tekintette a kérdést előterjesztő bíróság egy 2019. július 5-i korábbi ítéletben. Mivel a jelen ügy tárgyát egy európai elfogatóparancs kibocsátásáról szóló, a belga ügyészség és ezért nem valamely bíró vagy bíróság által hozott határozat képezi, a két 2019. május 27-i ítélet szövege alapján az OG és PI ítélet 68. és 75. pontjában megfogalmazott mindkét követelménynek teljesülnie kell.
- 22 A kérdést előterjesztő bíróság egy másik ügyben – a 2019. június 4-i közbenső ítéletben (NL:RBAMS:2019:4010) – megállapította, hogy jöllehet az OG és PI ítélet tárgyát a büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott európai elfogatóparancsok képezik, a kibocsátó igazságügyi hatóság által az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozatának meghozatala során biztosítandó védelemmel kapcsolatos megállapítások úgy vannak megfogalmazva, hogy azokból nem következik, hogy különbség állna fenn a büntetőeljárás lefolytatása céljából és a végrehajtás céljából kibocsátott európai elfogatóparancsok között. A kérdést előterjesztő bíróság fenntartja ezen álláspontját.

- 23 A két 2019. május 27-i ítélet meghozatala óta a kérdést előterjesztő bíróság két tagállam tekintetében állapította meg az e tagállamok hatóságai által megküldött információk alapján, hogy az említett tagállamok jogrendjei nem biztosítják az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozat és különösen az ilyen határozat arányos jellege olyan jogorvoslat alá rendelhetőségének lehetőségét, amely az OG és PI ítélet 75. pontja értelmében teljes mértékben megfelel a hatékony bírói jogvédelem követelményeinek.
- 24 Mindkét ügy tárgyát a büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott európai elfogatóparancsok képezték, és a kibocsátó hatóság, valamint a holland ügyészség mindkét ügyben azt az álláspontot képviselte, hogy az említett ítélet 75. pontja nem vonatkozik arra az esetre, ha az európai elfogatóparancs alapját valamely bíró vagy bíróság határozata képezi. Amint az a fenti 22. pontban megállapítást nyert, a kérdést előterjesztő bíróság nem osztja ezen álláspontot az említett pontban ismertetett okokból.
- 25 A jelen ügyben az európai elfogatóparancs egy szabadságvesztés-büntetés végrehajtásának célját szolgálja. Ilyen esetben szükségszerűen valamely bíró vagy bíróság határozata képezi az európai elfogatóparancs alapját. Mind a kibocsátó hatóság, mind a holland ügyész azt az álláspontot képviseli, hogy a 75. pont nem alkalmazható a szabadságvesztés-büntetés végrehajtására irányuló európai elfogatóparancs esetében. Mivel a kérdést előterjesztő bíróság és más tagállamok kibocsátói hatóságai – ahogyan az a jelen előzetes döntéshozatalra utaló határozattal egyidejűleg a kérdést előterjesztő bíróság által két másik ügyben hozott előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból is kiderül – több tekintetben is eltérően értelmezik a 2019. május 27-i ítéletet, és az ilyen eltérő értelmezés nem kívánatos, szükségesnek tűnik e vitás kérdést is a Bíróság elé terjeszteni.
- 26 A kérdést előterjesztő bíróság ezért – összefoglalva – azt kérdezi a Bíróságtól, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó ügyészi határozattal és különösen az ilyen határozat arányos jellegével szemben rendelkezésre kell-e állnia jogorvoslati lehetőségnek, ha az európai elfogatóparancs szabadságvesztés-büntetés végrehajtására irányul.
- 27 E kérdés megválaszolása szempontjából a következők bírnak jelentőséggel. Még ha az európai elfogatóparancs szabadságvesztés-büntetés végrehajtására is irányul, és az európai elfogatóparancs alapját ezért valamely bíró vagy bíróság végrehajtható ítélete képezi is, biztosítottnak kell lennie az európai elfogatóparancsot kibocsátó ügyész függetlenségének. A büntetés-végrehajtás szakaszában ugyanis továbbra is függetlenül ellenőrizhetőnek kell lennie, hogy teljesülnek-e az európai elfogatóparancs kibocsátásának feltételei, különösen hogy annak kibocsátása arányos-e. Önmagában az a körülmény, hogy a keresett személlyel szemben végrehajtható ítéletet hoztak, nem jár azzal, hogy az ezen ítélettel kiszabott szabadságvesztés-büntetés végrehajtására irányuló európai elfogatóparancs kibocsátása feltétlenül arányos. A bíró vagy bíróság által hozott végrehajtható ítéletben főszabály szerint nem vizsgálják meg az ilyen európai elfogatóparancs kibocsátásának arányos jellegét.

- 28 Ezenfelül az ítélet végrehajthatóvá nyilvánítása és az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozat meghozatala között adott esetben eltelhet némi idő, amely alatt olyan új tények és körülmények merülhetnek fel, amelyek jelentőséggel bírnak az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozat arányos jellege szempontjából. Emellett úgy tűnik, hogy semmiféle alapos indok nem szól azon feltevés mellett, hogy az ügyész által kibocsátott, szabadságvesztés-büntetés végrehajtására irányuló európai elfogatóparancs esetében nem kell a hatékony bírói jogvédelem követelményeinek teljes mértékben megfelelő jogorvoslatot biztosítani.
- 29 A Bíróság még nem foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a szabadságvesztés-büntetés végrehajtására irányuló európai elfogatóparancs esetében is fenn kell-e állnia az OG és PI ítélet 75. pontja értelmében vett jogorvoslat lehetőségének. Fent bemutatást nyert, hogy miért kívánatos e kérdést a Bíróság elé terjeszteni. Annak megválaszolására ezenkívül szükség van a kérdést előterjesztő bíróság által hozandó határozathoz, mivel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adott igenlő válasz azzal járna, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem vizsgálhatná meg érdemben az európai elfogatóparancsot, és nem hozhatna határozatot az átadás iránti kérelem tárgyában, míg a kérdésre adott nemleges válasz adott esetben az átadás engedélyezéséhez vezetne.
- 30 A kérdést előterjesztő bíróság azt kéri, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság az EUMSZ 267. cikk negyedik bekezdése és a Bíróság eljárási szabályzatának 107. cikke alapján sürgősségi eljárásban bírálja el.
- 31 A keresett személy átadás céljából fogva van tartva az átadás iránti kérelem tárgyában hozandó határozat meghozatalára várva. A kérdést előterjesztő bíróság e határozatot addig nem tudja meghozni, amíg a Bíróság nem ad választ az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre. A Bíróság válaszában gyorsasága ezért közvetlen és döntő hatással van a keresett személy átadás céljából történő fogva tartásának időtartamára.